

Sygn. akt *XIV C 445/18*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2018 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XIV Wydział Cywilny z siedzibą w Pile

w składzie:

Przewodniczący: SSO Jolanta Czajka-Bałon

Protokolant: st. sekr. sąd. Grażyna Bielicka

po rozpoznaniu w dniu 30 października 2018 r. w Pile

sprawy z powództwa (...) **Banku SA w W.**

przeciwko **D. N.**

o zapłatę

1. **oddala powództwo;**

2. **zasądza od powoda na rzecz pozwanego 5.417 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;**

SSO Jolanta Czajka-Bałon

UZASADNIENIE

Powód (...) Bank SA w W. w pozwie z 20 marca 2018 r. wniósł o zasądzenie od pozwanego D. N. w elektronicznym postępowaniu upominawczym kwoty 77.664.07 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazał, że 29 kwietnia 2015 r. zawarł z pozwanym umowę pożyczki, na podstawie której pozwany zobowiązał się m.in. do terminowej spłaty określonej sumy pieniężnej na rzecz powoda. W związku z nienależytym wykonywaniem przez pozwanego zaciągniętego zobowiązania umownego (brak terminowego regulowania wpłat), skutkującym naruszeniem warunków umowy pożyczki, zadłużenie powstałe na tle jej realizacji, z dniem 21 lutego 2018 r. zostało postawione w stan pełnej wymagalności. Pismem zaś z dnia 26 lutego 2018 r. pozwany został wezwany do spłaty wymagalnego zadłużenia pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego. Jako, że wezwanie do zapłaty nie odniosło oczekiwanego skutku, gdyż zadłużenie nie zostało przez pozwanego spłacone, powód podjął decyzję o konieczności wystąpienia przeciwko pozwanemu z niniejszym powództwem o zapłatę. W jego księgach znajduje się wymagalne zadłużenie pozwanego z tytułu przedmiotowej umowy w łącznej wysokości 77.664.07 zł, na które składa się: 74.68147 zł niespłaconego kapitału, 2.222,08 zł odsetek umownych, 73052 zł odsetek umownych za opóźnienie i 30 zł opłat.

Postanowieniem z 24 kwietnia 2018 r. Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie przekazał sprawę do Sądu Okręgowego w Poznaniu stwierdzając, że brak podstaw do wydania nakazu zapłaty bowiem roszczenie powoda budzi wątpliwości (k. 9).

W odpowiedzi na pozew, pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. W uzasadnieniu twierdził, że niniejsze powództwo jest przedwczesne i jako takie winno zostać oddalone. Podniósł, że powód nie wypowiedział skutecznie umowy kredytu pomimo takiego obowiązku wynikającego z prawa bankowego. Ponadto

wbrew obowiązki wynikającym z art. 74 c prawa bankowego, powód nie zaoferował dłużnikowi - pozwanemu procedury restrukturyzacyjnej odnoszącej się do kredytu. W niniejszej sprawie mamy zatem do czynienia z sytuacją, w której bank nie doprowadził do zakończenia procedury wypowiedzenia, a w dalszej kolejności rozwiązania umowy kredytu. Podniósł, że w przedstawionym przez powoda dokumencie z dnia 26 lutego 2018 roku mowa jest jedynie o spłacie kredytu. Niezależnie od podnoszonych wyżej zastrzeżeń, pozwany kwestionował roszczenie powoda i wniósł o zobowiązanie go do przedstawienia zestawienia wpłat dokonanych w wyniku realizacji umowy kredytu, sporządzenia precyzyjnego wyliczenia uzasadniającego dochodzenie roszczenia w wysokości podanej w pozwie (k. 33-38).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 28 kwietnia 2015 r. (...) Bank (...) SA – obecnie następcą prawnym (...) Bank SA i pozwany D. N. zawarli umowę o kredyt gotówkowy nr (...) (nazywaną dalej umową). Na mocy tej umowy: powód udzielił pozwanemu kredytowi w wysokości 105 877,61 zł na jego potrzeby konsumpcyjne i spłatę zobowiązań kredytowych (§ 1 ust.1 i 2 umowy); jego spłata miała nastąpić w 80 miesięcznych ratach kapitałowo-odsetkowych równych za wyjątkiem ostatniej, płatnych nie później niż do 28 dnia każdego miesiąca. (§ 7 ust. 1 umowy); oprocentowanie kredytu miało być zmienne i na dzień zawarcia umowy wynosiło 9,90 % w skali roku (§ 3 ust. 1 umowy); powód zastrzegł sobie prawo obciążenia pozwanej odsetkami karnymi od zadłużenia przeterminowanego, czyli wszelkich należności wynikających z zaciągniętego kredytu niespłaconych w terminie (§ 9 ust. 1 umowy); Zastrzegł również dodatkowe skutki braku płatności, po powstaniu wymagalnej zaległości przez uprawnienie banku do wypowiedzenia umowy zgodnie z postanowieniami określonymi w umowie oraz do wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego (§ 9 ust. 2 umowy). W § 12 umowy, w jego ust. 1 przewidziano, że bank może wypowiedzieć umowę kredytu z zachowaniem 30 dniowego okresu wypowiedzenia w razie utraty przez kredytobiorcę zdolności kredytowej albo w przypadku niedotrzymania przez niego warunków udzielenia kredytu. Natomiast w ust. 2 wskazano, że Bank zawiadamia kredytobiorcę o wypowiedzeniu umowy kredytu w formie pisemnej, listem poleconym.

(dowód: umowa kredytu, k. 17-19)

Kwota kredytu została pozwanemu wypłacona, zgodnie z umową. Raty kredytu zostały ustalone na kwotę 1.82317 zł miesięcznie. Pierwsza powinna być uiszczona do 28 maja 2015 r. Pozwany otrzymał harmonogram spłat kredytu i podjął spłatę kredytu. Dał stałe zlecenie w banku i raty kredytu były automatycznie potrącane z jego konta. Pozwany w tym czasie prowadził jednoosobową działalność gospodarczą w zakresie branży komputerowej i między innymi zaciągnięty kredyt był przeznaczony na rozwinięcie firmy. Pod koniec 2017 roku pojawiły się u pozwanego problemy finansowe związane z prowadzoną działalnością gospodarczą. Pojawiły się też problemy z terminowością uiszczania rat oraz ich wysokością.

(twierdzenia powoda, k. 46v-47, pismo powoda z 28.01.2016 r., k.100, zeznania pozwanego, k.106-107)

Pismem z dnia 27 listopada 2017 roku (ostateczne wezwanie do zapłaty), doręczonym pozwanemu 4 grudnia 2017 r., powód wezwał pozwanego do uregulowania wymagalnego zadłużenia wynikającego z umowy w wysokości 4767,96 zł za okres od 28 sierpnia 2017 roku w terminie 7 dni. Poinformował, że nieuregulowanie zadłużenia może skutkować między innymi wypowiedzeniem umowy wraz z żądaniem natychmiastowej spłaty całości zobowiązania

(dowód: pismo powoda z 27.11.2017 r., k. 63, śledzenie przesyłek, k. 64)

W kolejnym piśmie z 27.12. 2017 r., doręczonym pozwanemu 7 stycznia 2018 r., zatytułowanym: „Warunkowe wypowiedzenie Umowy o kredyt gotówkowy/o kredyt konsolidacyjny Nr (...)” powód wezwał pozwanego do spłaty zaległości powstałych od 28 sierpnia 2018 r. w kwocie 63276 zł w terminie 14 dni roboczych oraz poinformował go o możliwości złożenia w tym samym terminie wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Ponadto w piśmie tym zawarł następujące oświadczenia: „W przypadku nieskorzystania z przysługujących Panu uprawnień wskazanych w art. 75c Ustawy Prawo Bankowe (...), o których mowa powyżej, niniejszym wypowiadamy Umowę o kredyt gotówkowy / o kredyt konsolidacyjny Nr (...) z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia, rozpoczynającego się od dnia, w którym upłynął termin 14 dni roboczych, licząc od daty doręczenia niniejszego pisma. Jeśli w okresie

wypowiedzenia zostanie dokonana całkowita spłata zadłużenia przeterminowanego (...), wypowiedzenie stanie się nieskuteczne i Umowa będzie kontynuowana na dotychczasowych warunkach. W przypadku nieuregulowania zadłużenia przeterminowanego bądź uregulowania go w niepełnej wysokości, Umowa zostanie rozwiązana wraz z upływem okresu wypowiedzenia, a całość zobowiązań wynikających z Umowy zostanie postawiona w stan wymagalności.”

(dowód: pismo powoda z 27.12.2017 r., k. 61, potwierdzenie odbioru, k. 62)

Pismem z dnia 26 lutego 2018 roku, doręczonym pozwanemu w dniu 5 marca 2018 roku, zatytułowanym „przesądowe wezwanie do zapłaty”, powód wezwał pozwanego do zapłaty zadłużenia z tytułu umowy, w kwocie 77.218,79 zł w terminie 7 dni informując jednocześnie, że w przypadku braku spłaty zadłużenia w wyznaczonym terminie, sprawa zostanie skierowana na drogę postępowania sądowego.

(dowód: pismo powoda z 26.02.2018 r., k. 21, śledzenie przesyłek, k. 66)

Powyższych ustaleń Sąd dokonał w oparciu o następującą ocenę zgromadzonego materiału.

Niektóre podniesione przez jedną ze stron fakty zostały przyznane przez drugą stronę, co do innych zaś druga strona się nie wypowiedziała. Zgodnie z art. 229 k.p.c., nie wymagają dowodu fakty przyznane w toku postępowania przez stronę przeciwną, jeżeli przyznanie nie budzi wątpliwości. Natomiast stosownie do art. 230 k.p.c., gdy strona nie wypowie się co do twierdzeń strony przeciwnej o faktach, sąd, mając na uwadze wyniki całej rozprawy, może fakty te uznać za przyznane. Na podstawie art. 229 k.p.c. Sąd przyjął bez dowodów te powołane przez strony fakty, które druga strona przyznała, mając przy tym na uwadze, że w żadnym przypadku przyznanie nie budziło wątpliwości. Odnośnie twierdzeń, do których druga strona się nie odniosła (art. 230 k.p.c.), wyniki rozprawy wskazywały na to, że dotyczą faktów, o których druga strona musiała mieć wiedzę, więc mogła się o nich wypowiedzieć i zaprzeczyć im, gdyby taka była jej wola. Sąd miał też na uwadze, że część z tych faktów miała potwierdzenie w niebudzących wątpliwości dokumentach prywatnych.

Pozostałe ustalenia Sąd poczynił w oparciu o dokumenty prywatne. Niektóre z nich – umowa kredytu z dnia 28 kwietnia 2015 r., przesądowe wezwanie do zapłaty z dnia 26 lutego 2018 r. – zostały złożone w odpisach poświadczonych za zgodność z oryginałem przez pełnomocnika powoda będącego radcą prawnym. Zgodnie z art. 129 § 3 k.p.c., zawarte w odpisie dokumentu poświadczenie zgodności z oryginałem przez występującego w sprawie pełnomocnika strony będącego adwokatem, radcą prawnym, rzecznikiem patentowym lub radcą Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa ma charakter dokumentu urzędowego. W związku z tym dokonane przez pełnomocnika powoda poświadczenia wierności oryginałom odpisów dokumentów korzystały z domniemania zgodności treści z prawdą (art. 244 § 1 k.p.c.). Domniemanie to nie zostało przez pozwaną obalone. W związku z tym należało przyjąć, że odpisy dokumentów są zgodne z oryginałami. Wymienione dokumenty prywatne złożone w odpisach nie budziły wątpliwości co do swojej autentyczności i co do zgodności treści z prawdą, jak też nie były przez strony podważane pod jakimkolwiek względem. Dlatego Sąd uznał je za w pełni godne zaufania.

Powód złożył do akt także kserokopie dokumentów (k. 61-66). Złożenie ich stanowiło w istocie zgłoszenie twierdzeń o faktach w postaci istnienia dokumentów o formie i treści wynikającej z kopii. Nieodniesienie się do nich przez pozwanego stanowiło zaś nie wypowiedzenie się co do tych faktów, co pozwalało uznać je za przyznane, gdyż wyniki rozprawy potwierdzały je (art. 230 k.p.c.). Pozwalało to przeprowadzić dowód z dokumentów, których istnienie, treść i forma zostały na tej podstawie przyjęte bez dowodów, tak jakby zostały one złożone w oryginale lub odpisach. Wiarygodność i wartość dowodowa tych dokumentów nie były kwestionowane i nie wywoływały wątpliwości Sądu.

Sąd w całości dał wiarę zeznaniom pozwanego albowiem były one szczere i znajdowały potwierdzenie w zgromadzonym materiale dowodowy. Sąd dał wiarę zeznaniom pozwanego, który potwierdził, że miał problemy w regulowaniu rat kredytu i że otrzymywał wezwania powoda do zapłaty.

Sąd zważył, co następuje:

Powód dochodził roszczenia o zaspokojenie swojej wierzytelności z tytułu zawartej z pozwanym umowy kredytu. Dokonane w sprawie ustalenia potwierdziły, że strony łączyła umowa o kredyt z 28 kwietnia 2015 roku nr (...), na mocy której pozwany otrzymał określoną ilość środków pieniężnych i był zobowiązany do ich zwrotu w sposób i na warunkach w niej ustalonych. Od 2017 r. pozwany z tego obowiązku się nie wywiązywał, w związku czym powód pismem z 27 grudnia 2017 r. wypowiedział jemu umowę na mocy postanowień jej § 12.

To, że zaistniały przesłanki wypowiedzenia przewidziane w tym postanowieniu umownym, nie było sporne i nie budziło wątpliwości. Spór koncentrował się wokół ważności i skuteczności tego wypowiedzenia oraz wysokości dochodzonego przez powoda roszczenia.

Pozwany podnosił, że ugruntowany jest w orzecznictwie pogląd, że pismo Banku zawierające warunkowe wypowiedzenie umowy kredytu jest nieważne. Na poparcie tej tezy przywołał orzeczenia sądów apelacyjnych (por. pismo pozwanego z 8.08.2018 r., k. 89), w których został zaprezentowany pogląd, że za prawidłowe nie może być uznane pismo, w którym bank stwierdza, że w przypadku braku spłaty zadłużenia w określonym terminie pismo należy traktować jako wypowiedzenie umowy – bowiem takie oświadczenie nie daje jasności, w jakiej dacie umowa ulega rozwiązaniu.

W orzecznictwie reprezentowany jest jednak także pogląd przeciwny, dopuszczający wypowiedzenie umowy pod warunkiem. Taka możliwość została przyjęta co do zasady w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 8 września 2016 r., II CSK 750/15 LEX. Na jego poparcie Sąd Najwyższy wskazał, że w swoim postanowieniu składu siedmiu sędziów z dnia 22 marca 2013 r. w sprawie III CZP 85/12 uznał, że dopuszczalne jest - co do zasady - dokonanie czynności prawnej zawierającej zastrzeżenie, że jej skutek zależy od skorzystania z uprawnienia lub woli wykonującego zobowiązanie, a zdarzenie zależne od zachowania strony może polegać na spełnieniu lub niespełnieniu świadczenia. Zastrzeżenie to jednak podlega ocenie na podstawie art. 353¹ k.c., z uwzględnieniem normatywnej konstrukcji warunku określonej w art. 89 k.c. Jednocześnie w postanowieniu tym nie wykluczył dopuszczalności zastrzeżenia warunku w jednostronnej czynności prawnej obejmującej wypowiedzenie umowy, a warunkiem tym może być także spełnienie świadczenia. Sąd podzielił ten pogląd, jako bardziej przekonujący.

Należało zatem dokonać wykładni postanowień umowy dotyczących możliwości wypowiedzenia umowy przy uwzględnieniu zgodnego zamiaru stron i celu umowy (art. 65 § 2 k.c.).

W samej umowie stron nie określono warunki, sposób i skutki jej wypowiedzenia. W § 12 umowy, w jego ust. 1 przewidziano jedynie, że bank może wypowiedzieć umowę kredytu z zachowaniem 30 dniowego okresu wypowiedzenia w razie utraty przez kredytobiorcę zdolności kredytowej albo w przypadku niedotrzymania przez niego warunków udzielenia kredytu. To obowiązujące przepisy prawa bankowego, które weszły w życie 27 listopada 2015 roku nakładały na banki obowiązek wzywania kredytobiorcy opóźniającego się ze spłatą zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu, w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania oraz informowania w tym wezwaniu kredytobiorcy o możliwości złożenia, w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania, wniosku o restrukturyzację zadłużenia (art. 75c prawa bankowego). Pozwany - kredytobiorca mógł nawet nie wiedzieć, że takie przepisy obowiązują.

W piśmie z 27.12. 2017 r., doręczonym pozwanemu 7 stycznia 2018 r., zatytułowanym: „Warunkowe wypowiedzenie Umowy o kredyt gotówkowy/o kredyt konsolidacyjny Nr (...)” powód w pierwszym rzędzie nakłada na powoda bezwzględny obowiązek („wzywamy Pana”) dokonania spłaty zaległości i wyznacza termin 14 dni roboczych. Natomiast w drugim rzędzie informuje o możliwości złożenia, w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania niniejszego pisma, wniosku o restrukturyzację zadłużenia, a nieskorzystanie z przysługującego tego uprawnienia skutkuje wypowiedzeniem umowy o kredyt gotówkowy z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia.

W świetle § 9 ust. 2 umowy bankowi przysługuje uprawnienie do wypowiedzenia umowy w przypadku braku płatności, po powstaniu wymagalnej zaległości. W świetle § 12 umowy przewidziano, że bank może wypowiedzieć umowę kredytu z zachowaniem 30 dniowego okresu wypowiedzenia w razie utraty przez kredytobiorcę zdolności kredytowej

albo w przypadku niedotrzymania przez niego warunków udzielenia kredytu. Dokonując zaś analizy tego wezwania należy stwierdzić, że wypowiedzenie umowy nie jest konsekwencją braku zapłaty. Oznacza to tym samym, że powód dopuszcza możliwość, że pomimo braku zapłaty, powód nie podejmie decyzji o wypowiedzeniu.

Powód dopuszcza możliwość wypowiedzenia umowy brakiem złożenia przez pozwanego wniosku o restrukturyzację zadłużenia (nieskorzystanie z uprawnień wskazanych w art. 75 c prawa bankowego). Umowa stron zaś nie przewidywała możliwości wypowiedzenia umowy z tych przyczyn. Ponadto samo złożenie wniosku nie jest wystarczającym warunkiem odstąpienia od wypowiedzenia ale jego pozytywne rozpoznanie. Wniosek o restrukturyzację bez wątpienia może być złożony także w ostatnim dniu przewidzianego w analizowanym postanowieniu czternastodniowego terminu. Nie sposób przyjąć, że powód byłby w stanie każdy taki wniosek rzetelnie (por. art. 354 k.c.) ocenić przed upływem tego terminu. W razie złożenia go ostatniego dnia, krótko przed zakończeniem pracy placówki Banku, byłoby to z całą pewnością niemożliwe. Oznacza to, że skorzystanie przez kredytobiorcę z tego uprawnienia może spowodować, że rozpoznanie jego wniosku o restrukturyzację będzie niemożliwe przed upływem określonego w wezwaniu czternastodniowego terminu do zapłaty. To zaś wyklucza możliwość połączenia wezwania z warunkowym wypowiedzeniem, w którym brak złożenia wniosku w terminie automatycznie powoduje skutek wypowiedzenia.

Powyższe rozważania prowadzą do wniosku, że dokonane przez powoda wypowiedzenie warunkowe, jako sprzeczne z umową, było nieskuteczne (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 września 2016 r. w sprawie II CSK 750/15, dostępny w zbiorze L.).

W konsekwencji nieskuteczności wypowiedzenia umowy roszczenie powoda było wymagalne tylko w zakresie tych niezapłaconych rat kredytu, których termin płatności minął przed dniem wyrokowania. Mimo zobowiązania sądu, powód nie przedłożył zestawienia zadłużenia pozwanego z rozbiciem na należność główną, odsetki przy założeniu, że nie doszło do skutecznego wypowiedzenia umowy. Nie można było się oprzeć na podstawie historii rachunku kredytowego, gdyż pozwany go kwestionował (k.106v), a ponadto zostały tam wyliczone należności przy założeniu skuteczności wypowiedzenia kredytu, a więc całe zadłużenie. W związku z tym także w tym zakresie powództwo podlegało oddaleniu jako nieudowodnione.

Mając powyższe na uwadze, sąd orzekł jak w 1.

O kosztach procesu Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Skoro powód przegrał powództwo, w związku z tym zasądzono od powoda na rzecz pozwanego zwrot kosztów zastępstwa procesowego obejmujące wynagrodzenie adwokata w wysokości 5.400 zł (§ 2 pkt. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu – t.j. Dz.U.2015.1800) oraz opłatę skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

SSO Jolanta Czajka-Bałon